

Også udenlandsk materiale vil i den forbindelse kunne være af betydning. Det gælder f.eks. materiale fra Stasi-arkiverne.

Der er for nylig fremkommet oplysninger om, at der efter dekryptering af en hidtil utilgængelig database i Stasi-arkiverne er opstået væsentligt forbedrede muligheder for at fremskaffe oplysninger om Stasis agent- og kontaktnet i de vesteuropæiske lande. Regeringen har på den baggrund intensiveret sine bestræbelser på at få adgang til oplysninger om danske Stasi-agenter m.v.

Materiale, der fremkommer som resultat af disse bestræbelser, vil kunne indgå i undersøgelseskommissionens arbejde. Skulle materialet umiddelbart give anledning til at iværksætte en strafferetlig efterforskning mod enkeltpersoner, vil materialet ligeledes tilgå politiet og anklagemyndigheden. Også materiale, der allerede er indhentet fra Stasi-arkiverne, stilles til rådighed for kommissionen.

For det andet indebærer ændringsforslaget også en ny tidsmæssig afgrænsning af undersøgelsen frem i tiden. Det foreslås således, at undersøgelsen som udgangspunkt alene omfatter tiden frem til 1989 (Murens fald).

Baggrunden for denne tidsmæssige afgrænsning er bl.a. den kritik, der er gået på, at lovforslaget ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer hensynet til PET's virkemuligheder.

I det fremsatte lovforslag er hensynet til ikke at skade PET's aktuelle og fremtidige virkemuligheder søgt tilgodeset med bestemmelsen i § 4, stk. 1, 2. pkt., hvorefter undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til andre lande, hensynet til statens sikkerhed eller til tredjemand ikke skades. Hensynet til PET's virkemuligheder er endvidere bl.a. søgt tilgodeset med lovforslagets § 18 om, at afhøringer sker for lukkede døre, hvis afhøringen ikke angår generelle spørgsmål vedrørende PET's virksomhed før 1990.

Forslaget om at afgrænse undersøgelsen således, at den som udgangspunkt alene omfatter perioden frem til Murens fald i 1989, har til formål at sikre en yderligere beskyttelse af hensynet til PET's virkemuligheder.

Ved at afgrænse undersøgelsesperioden til tiden før 1989 tydeliggøres det endvidere, at undersøgelsen navnlig skal belyse de forhold, der gjorde sig gældende under den kolde krig.

Den foreslåede ændring harmonerer i øvrigt med, at de forhold, der umiddelbart har givet anledning til regeringens forslag om en bagudrettet undersøgelse, vedrører tiden før 1989.

Der kan imidlertid forekomme forhold, der er påbegyndt, men endnu ikke afsluttet inden udgangen af 1989. Det ville ikke være hensigtsmæssigt, såfremt kommissionen på grund af periodeafgrænsningen i § 3 skulle afskæres fra fuldt ud at belyse sådanne sammenhængende forløb. Det forudsættes derfor med formuleringen af § 3, stk. 1 og 2, at forhold og forløb, der endnu ikke er afsluttet i 1989, vil kunne inddrages fuldt ud i undersøgelsen, også for så vidt angår de dele, der vedrører tiden efter 1989.

Hertil kommer, at der – ikke mindst henset til den interesse, der for tiden udvises for PET's rolle i forhold til politiske partier, bevægelser m.v. – kan tænkes at fremkomme oplysninger eller påstande om forhold, som giver anledning til nærmere undersøgelse, og som udelukkende vedrører PET's virksomhed i tiden efter 1989. Heller ikke her ville det være hensigtsmæssigt på forhånd af afskære undersøgelseskommissionen fra at inddrage sådanne forhold i undersøgelsen.

Forslagets § 3, stk. 3, indeholder derfor en bestemmelse, der giver undersøgelseskommissionen mulighed for at inddrage forhold, der i det hele må henføres til tiden efter 1989, såfremt der er tale om forhold, der i øvrigt ligger inden for de rammer, der er fastsat i § 3, stk. 1 og 2. Eksempelvis kan det være nærliggende i medfør af stk. 3 at inddrage de påstande, der har været fremsat om, at der i samarbejde med PET's afdeling i Århus er sket overvågning af møder i Folkebevægelsen mod Nazisme i begyndelsen af 1990'erne.

Undersøgelseskommissionens beslutninger efter § 3, stk. 3, kan ikke påkæres, jf. 2. pkt. i bestemmelsen. Dette gælder, uanset om beslutningen går ud på at inddrage sådanne forhold i undersøgelsen, eller beslutningen går ud på, at der ikke er grundlag for at inddrage forholdet i undersøgelsen.

For det tredje indebærer ændringsforslaget, at kommissionen ikke skal vurdere og udtale sig om enkeltpersoners retlige ansvar.

Dette udelukker principielt ikke, at der i forbindelse med undersøgelsen kan fremkomme oplysninger, der er belastende for enkeltpersoner, og at sådanne oplysninger kan give anledning til, at de kompetente myndigheder (politi, anklagemyndighed, ansættelsesmyndighed, Fol-